

volt megalapítója s egész haláláig lelke és fő vezetője. Az 1876-ban elhunyt kiváló tudós emlékét méltóképp eleveníteni fel e kiadvány, melyet Pertz özvegye, mint az előszóból megtudjuk, német nyelven, tehát nagyobb közönség számára is hozzáférhetően és kibővítve közre fog bocsátani.

Horváth Sándor.

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények** II. füzetében *Ráth* György Gradeczi Horváth Gergely és Lám Ambrosius Sebestyén hitvilága című dolgozata igen becses irodalomtörténeti és bibliografiai adatokkal világítja meg e kor hitvitázó irodalmának egy érdekes fejezetét. *Ráth* cikke mintegy kiegészítését képezi *Pilcz* Gáspár és ellenfeleiről írt értekezésének, mely a M. Könyv-Szemle múlt évi folyamában jelent meg. Czikke több új adalékot tartalmaz a Régi Magyar Könyvtár II. kötetéhez, melyeket az illető rovat alatt fogunk legközelebbi füzetünkben értékesíteni.

A **Századok** III. füze *Szádeczky* Lajosnak Szabó Károly felett tartott emlékbeszédét közli; a kiváló történettudós életéből több adatot találunk itt felelevenítve, melyek a hazai könyvtári viszonyok történetével állanak összefüggésben. Szabó Károly 1850. február 22-én folyamodott báró Geringer császári biztoshoz, hogy nevezze ki őt az egyetemi vagy múzeumi könyvtárhoz fizetéstelen gyakornokká. Geringer ki is nevezte ápril 25-én az egyetemi könyvtárhoz, de Szabó ekkor már gróf Teleki József oldala mellett nyert alkalmazást. Az Erdélyi Múzeum-Egylet 1859. november 25-én tartott alakulógyűlésén választotta az Erdélyi Múzeum könyvtárnokává, 1000 forint fizetéssel és szabad lakással. Ez állásában fogamzott meg fejében a Régi Magyar Könyvtár összegyűjtésének eszméje, melynek kivitele a magyar bibliografia irodalmában örök emlékü nevet biztosított számára. A IV. füzetben *Mátyás* Flórián Magyar történeti problémák cz. cikksorozatában mellesleg hozzá szól a múzeumi Hartwik-kódex korának kérdéséhez s annak iratását a XIII. század elejére teszi. *Pecz* Vilmos magyar fordításban közli *Zotikos* költeményét a várnai esatáról, melyet a párisi nemzeti könyvtár egyik kódexe őrizett meg.

A **Történelmi Tár** II. füzetében *Thaly* Kálmán a XVII. század egy nagybecsű költeményét teszi közzé: *Kőszeghy* Pálnak *Bercsényi* házassága cz. történeti énekét, melynek kézírata tudvalevőleg a varsói Krasinsky-könyvtárban őriztetett. A publikációt *Thaly* Kálmán becses irodalomtörténeti magyarázatokkal vezeti be s függelékül közli az *Actio curiosa* cz., 1678-ban írt magyar történeti vígjáték teljes szövegét, az eredeti kéziratból, mely még 1867-ben került az ő birtokába. A M. Tud. Akadémia e két kuruczkori irodalmi művet külön könyvben is kiadta.

Az *Archivalische Zeitschrift* új folyamából megjelent 4. kötetben *Neudegger* M. J. a pfalz-bajor levéltárakról megkezdett cikksorozatát folytatva, ismerteti a heidelbergi és mannheimi levéltárakat. *Winckelmann* Ottó a vezetése alatt álló strassburgi városi levéltár új berendezését írja le; a levéltár a városi könyvtárral együtt az 1864/66-ban felállított *École de médecine* épületében lett elhelyezve, melyet e célra 1889-ben alakítottak át. *Eiber* Konrád apostoli gyóntató V. Miklós ellenpápa (1328. május 18.—1329. márczius 4.) vatikáni regesta-kötetét ismerteti. *Primbs* Károly közli a müncheni állami levéltár pecsétnyomó-gyűjteményének lajstromát. *Bojničić* Iván a zágrábi tartományi levéltárt ismerteti; cikkét átdolgozott s bővített alakban füzetünk élén veszik t. olvasóink. A könyvismertetések rovatában a szerkesztő *Rockinger* mond bírálatot a Zimmermann-Werner-féle erdélyi százsz oklevéltár felett.

A *Centralblatt für Bibliothekswesen* 3. füzetében *Nörrenberg* befejezi a chicagói könyvtárnoki kongresszusról szóló jelentését. *Bergheoffer* egész új szempontból szól a könyvtári használat kérdéséhez, kiterjeszkedve a kutatók tartózkodási idejére is. *Kukula* Rikárd összeállítja a világ összes nagy könyvtárainak statisztikáját, a németországi könyvtárak kivételével. A táblázatban a magyar könyvtárak közül a három budapesti nagy könyvtár, a kolozsvári és zágrábi egyetemi könyvtárak s a nagyváradi, kassai és egri jogakadémiák könyvtárai szerepelnek, meglehetősen hű számadatokkal. A szakirodalom rovatában találjuk *Dankó* *Vetus hymnariuma* ismertetését. Az apróbb közlemények között van egy néhány sornyi adat a Magyar Tud. Akadémia könyvtárának 1892. évi állapotáról. A 4. füzet a következő értekezéseket tartalmazza: *Zur Geschichte des Bücherwesens im Ordenslande Preussen*, *Perlbachtól*; *Eine neu aufgefundene Schrift des Eobanus Hessus*, *Krausétól*; *Ein Nachtrag zur Biographie der Paracelsisten*, *Sudhofftól*; *Die lateinischen Dramen der Italiener im 14. u. 15. Jahrh.*, *Bahlmanntól*; *Zur Gesch. des Buchdrucks in Constantinopel*, *Kemketől*. Az 5. füzetben *Kaufmann* G. az akadémiai disputációkról és promotionalis értekezésekről, *W. N. du Rieu* a kéziratok facsimile-kiadásairól ír. A 6. füzetben *Joachimsohn* Pál a XV. század derekán élt *Gossembrot* *Zsigmond* könyvtárát ismerteti, *Reyer* és *Nörrenberg* érdekes adatokat tesznek közzé az Egyesült Államok könyvtárainról és New-York állam új könyvtári törvényéről. A *Beiheftekből* megjelent a XIII. kötet: *Dr. Ernst Vouillême*, *Die Incunabeln der kön. Universitäts-Bibliothek in Bonn*. 1894. 8r. 262 lap.

D. Gy.